

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» щодо підвищення розміру мінімальної пенсії за віком та грошового забезпечення військовослужбовців»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту.

У статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачено, що мінімальний розмір пенсії за віком за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом.

У порушення даного Закону України у Законі України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» затверджено занижений розмір прожиткового мінімуму для непрацездатних проти очікуваного розміру фактичного прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб, що підтверджується такими даними:

№ п/п	Зміст	Очікується розмір прожитковий мінімум для непрацездатних осіб у 2026 році	Затверджено на 2026 рік			
			прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб		мінімальної пенсії за віком	
			розмір (грн.)	відсоток до очікуваного фактичного розміру	розмір (грн.)	відсоток до очікуваного фактичного розміру
1	Перший квартал 2026 року	7031	2595	36,9	2595	36,9
2	Другий квартал 2026 року	7241	2595	35,8	2595	35,8
3	Третій квартал 2026 року	7318	2595	35,5	2595	35,5
4	Четвертий квартал 2026 року	7520	2595	34,5	2595	34,5

Таке заниження розмірів прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб та мінімальної пенсії за віком є порушенням статті 22 Конституції України, якою передбачено «Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.».

Внаслідок заниження мінімального розміру пенсії для пенсіонерів та осіб з інвалідністю занижуються розміри пенсії та різні надбавки до пенсій для пенсіонерів та осіб з інвалідністю.

Пенсіонери та особи з інвалідністю не можуть забезпечити своє проживання, оскільки за пенсійні виплати у занижених розмірах неможливо придбавати продукти

харчування та необхідні ліки, а також сплачувати за безпідставно підвищені тарифи на житлово-комунальні послуги.

Враховуючи зазначене заниження затверджених розмірів прожиткових мінімумів для працездатних осіб та мінімальної пенсії за віком та з метою припинення порушення статті 22 Конституції України необхідно внести зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік».

2. Цілі і завдання прийняття проекту.

Законопроектом передбачено:

підвищення у 2026 році розміру мінімальної пенсії за віком до рівня прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб, який визначено за методологією;

підвищення основного грошового забезпечення військовослужбовців з 1 квітня 2026 року в 1,5 рази;

запровадження обмежень розмірів заробітних плат в державному секторі економіки, виключаючи грошове забезпечення військовослужбовців і винагороду суддів;

проведення з 1 травня 2026 року репрофайлінгу ОВДП, що перебувають у власності НБУ;

підвищення ставки податку на прибуток підприємств для цілей оподаткування прибутку банків до 75 відсотків.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту.

Проектом Закону передбачено доповнити Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» окремими статтями щодо:

встановлення мінімального розміру пенсії за віком з 1 січня – 2 595 гривень, з 1 квітня – 7 241 гривня, з 1 липня – 7 318 гривень, з жовтня – 7 520 гривень;

підвищення основного грошового забезпечення військовослужбовців з 1 квітня 2026 року в 1,5 рази;

запровадження обмежень розмірів заробітних плат в державному секторі економіки, виключаючи грошове забезпечення військовослужбовців і винагороду суддів;

проведення з 1 травня 2026 року репрофайлінгу ОВДП, що перебувають у власності НБУ;

підвищення ставки податку на прибуток підприємств для цілей оподаткування прибутку банків до 75 відсотків.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Прийняття законопроекту потребує внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» та «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування банків податком на прибуток підприємств у 2026 році та перенесення строків введення в дію Електронної системи обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах».

Законопроектом передбачено доручення Кабінету Міністрів України подати на розгляд Верховної Ради України зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На реалізацію законопроекту за прогнозними розрахунками у 2026 році необхідно 483,2 млрд. грн..

6. Прогноз соціально-економічних наслідків прийняття проекту

Прийняття даного законопроекту сприятиме підвищенню рівня соціального захисту пенсіонерів та осіб з інвалідністю, що буде першим кроком до досягнення європейського рівня соціального захисту таких осіб.

Народні депутати України

